

11. Život ako darovanie sa – svedectvo života

(pre dospelých)

Náš životný štýl sa za posledných 25 rokov veľmi zmenil. Celá krajina, napriek všemožným výhradám a kritikám, išla dopredu. Uprostred relatívneho (a niekedy naozaj skutočného) blahobytu nie je jednoduché udržať si evanjeliové myslenie, a to už vôbec nehovoríme o mladých, ktorí vyrastajú popri nás. Je len prirodzené, že ten, kto nadobúda majetky, má tendenciu starať sa o ne, strachovať sa o ne. V celospoločenskom meradle zase vidíme, že v ľuďoch veľmi málo rastie vďačnosť za to, čo máme, ale o to viac rastie hnev a rozhorčenie, že sa nám nedostáva to, na čo „máme právo“. Prípadne rastie závišť, a to aj v ľuďoch, ktorí sa majú relatívne dobre.

Aj v našich spoločenstvách vidíme bratov a sestry, ktorí majú relatívne veľký majetok. A hoci si ho nadobudli poctivou prácou a svojím umom, šikovnosťou a odvahou, predsa v istej chvíli im môže prísť na um Ježišov výrok: *Ako ťažko vchádzajú do Božieho kráľovstva tí, čo majú majetky!* (Lk 18,24; Mk 10,23; Mt 19,23)

Postoj mamy Margity

Zo životopisných prameňov o živote dona Bosca vieme, že pri zložitom hľadaní cesty svojho povolania nastala situácia, keď mama Margita zašla za svojím synom do Chieri, aby mu jasne naznačila, že vo svojom životnom povolaní nemá dbať na nič, len na Boha a nech ho nevedie ani túžba pomôcť jej v starobe. Začítajme sa do týchto jej slov:

„Ja chcem iba to, aby si si dobre zväžil, čo chceš urobiť, a aby si potom nasledoval svoje povolanie a neobzeral sa na nikoho. Na prvom mieste je spása tvojej duše. Pán farár chcel, aby som ťa od tohto rozhodnutia odhovorila, lebo v budúcnosti by som mohla potrebovať tvoju pomoc. Ja však vravím: na mňa v týchto veciach neber ohľad, lebo na prvom mieste je Boh. Kvôli mne si nerob starosti. Ja od teba nič nechcem, nič od teba neočakávam. Dobre si pamätaj, narodila som sa chudobná, chudobne som žila a v chudobe chcem aj zomrieť. Ba prehlasujem ti, že ak sa rozhodneš stať svetským kňazom a nanešťastie zbohatneš, neprídem ťa ani len navštíviť, dokonca ani nevstúpim do tvojho domu. Dobre si to zapamätaj.“ (Život mamy Margity, s. 100)

V týchto slovách vidíme úžasnú lásku k chudobe, v ktorej sa mam Margita narodila, v ktorej žila, a v ktorej videla svoje spojenie sa s Kristom. A veľmi silne k tomu vyzýva aj svojho syna, aby ako kňaz nikdy nezbohatol. Ona v tom videla niečo anti-evanjeliové.

Nebezpečenstvo bohatstva a naša spása

Je teda našou úlohou či povinnosťou, zbaviť sa všetkého nadbytočného? Kto má vysoký plat nad bežným priemerom, je povinný dávať desiatky percent na dobročinné ciele? Mnohé takéto myšlienky by nám mohli prísť na um a dobre vieme, že by narobili zvady i zmätky v mnohých rodinách a priviedli by nás to veľmi rozporuplných situácií. Poďme teda trochu hlbšie, ba priam by som povedal veľmi hlboko do dejín našej viery a započúvajte sa do slov Klementa Alexandrijského, ktorý žil približne v rokoch 150 - 215. Otázky, ktoré si kladieme dnes, znepokojovali aj kresťanov tamtých čias, ktorí žili v bohatom a prosperujúcom egyptskom meste Alexandria a prijali evanjelium ako bohatí a zámožní ľudia. Klement práve im venoval svoj spis, ktorý k nám prišiel pod názvom: *Ktorý bohatý bude spasený?*

Zámožní alexandrijskí kresťania sa zľakli evanjeliovej vety, že je ľahšie prejsť ľave uchem ihly než boháčovi vojsť do neba. (Mk 10,25). Klement sa vo svojom spise vyhol dvom extrémom. Nechlácholí a nepochlebuje bohatým, čo sa v tých časoch stávalo pomerne často, ale nechce ani vystrašiť a priviesť do zúfalstva tých, ktorí ako zámožní a majetní ľudia prijali vieru. Veľmi dôrazne im však kládie na srdce, že majú veľkú morálnu zodpovednosť za to, aby svoje majetky spravovali kresťansky. A tu sme, podľa odborníkov, v centre jeho spisu. Klementovi nejde o nejaké abstraktné obhájenie toho, že aj bohatý môže dosiahnuť spásu, ide mu o to, aby predstavil kresťanskú cestu pre kresťana, ktorý vlastní veľké majetky. Ak by sme ju mali vyjadriť v skratke, je to cesta vnútorného odpútania sa a cesta služby prostredníctvom majetku. Klement sa s rozhodnosťou stavia proti extrémnemu radikalizmu s jednoduchou logikou: ak by nikto nič nemal, kto by potom pomáhal chudobným? Aj mnohé postavy z evanjelia poslúžili Ježišovi svojimi majetkami

Bohu ide o srdce človeka a človek opantaný bohatstvom a nadmerne ustarostený jeho zveľadovaním nevie naplniť Božiu požiadavku milovať ho nadovšetko. Keby niekto rozdal celý svoj majetok a lásky by nemal, nič mu to neosoží (Hymnus na lásku). Preto Klement vidí výzvu bohatému mladíkovi i samotné prísne varovanie pred nebezpečenstvom bohatstva ako výzvu na veľký boj: učiť sa víťaziť na bohatstvom, ktoré mám. Odpútať si od neho srdce, starať sa oň tak, aby mohlo poslúžiť iným a aby nám neprekážalo vo vzťahu s Bohom. Lebo Bohu sa môže viac páčiť bohatý podnikateľ, ktorý má slobodné a radostné srdce keď dáva, ako chudobní a smutní človek nezriadené túžiaci po majetkoch, ktoré nemá. Do tejto kategórie sa môžu pokojne zaradiť aj zasvätené osoby, ktoré sa síce formálne zriekli všetkého, ale to, čo majú k dispozícii, požívajú nezriadené alebo prijímajú svoju situáciu v smútku a zatrpknutosti, lebo si neoslobodili srdce.

Nielen materiálne zabezpečenie

Chudobní a trpiaci nepotrebujú len naše veci alebo peniaze, rovnako potrebujú našu solidaritu a našu lásku, podčiarkol pápežský kazateľ R. Cantalamessa. Evanjelium spomína okrem konkrétnych skutkov milosrdenstva, ako podať jedlo a vodu aj návštevu (navštívili ste ma). Ako saleziánska rodina, nezávisle na našich finančných možnostiach, sme všetci pozvaní „stretnúť“

mladého človeka, „navštíviť ho“ v jeho väzeniach, trápeniach. Dobré slovo, slovo lásky je rozhodujúce. Darovať čas, svoj voľný čas. Pápež František vo svojej prvej exhortácii veľmi silne upozornil na tento rozmer kresťanskej lásky: *78. Dnes u viacerých ľudí, ktorí pracujú v pastorácii, a to vrátane zasvätených osôb, môžeme vnímať prehnanú starosť o vlastné priestory autonómie a oddychu, ktorá ich privádza k tomu, že svoje úlohy berú len ako prívesok k životu, akoby neboli súčasťou ich vlastnej identity. (...) 79. Niekedy udusia misijnú radosť akýmsi posadnutím byť ako ostatní a vlastniť všetko, čo majú druhí. Týmto spôsobom sa úloha evanjelizácie stáva násilnou; venuje sa jej len málo úsilia a veľmi limitovaný čas.*

Vlastniť všetko, čo majú druhí. Ísť presne takou cestou ako všetci ostatní. A predsa v saleziánskej rodine sme v službe mladým, don Bosco nám ukázal náročné voľby vo svojom živote. Nebol takým kňazom ako mnohí iní okolo neho, snažil sa byť takým, ako to videl na donovi Cafassovi, na donovi Gualovi a mnohých iných, ktorí sa usilovali dávať Bohu viac než len to, čo bolo povinné.

Don Bosco nás neučí nejakej osobitnej forme absolútnej chudoby – on nás naučil darovať život. Duch Svätý v ňom stvárnil srdce otca a učiteľa, schopné úplne sa darovať: „Sľúbil som Bohu, že aj môj posledný dych bude patriť mojim chudobným chlapcom.“

- *Nedávaj mi chudobu ani bohatstvo, udeľ mi toľko chleba, koľko potrebujem, aby som sa nepresýtil, nezaprel ťa a nepovedal: „Kto je Hospodin?“ Aby som neschudobnel a nekradol a nezneuctil tak meno svojho Boha* (Prísl 30). Je v centre tvojej chudoby a tvojho bohatstva Boh?
- Nepodliehaš, ako jednotlivец a ako rodina, otroctvu niektorých materiálnych trendov? Darí sa ti predkladať svojim deťom i blízkym hodnoty solidarity a striedmosti?
- Vieš darovať čas, vieš navštíviť, prežívaš svoj život ako darovanie sa mladým a ľuďom okolo teba?